

Over stempels, brieven en tarieven – afl. 110

GEÏNTERNEERD

Tijdens de Eerste Wereldoorlog bleef Nederland neutraal en mede daardoor is het aantal postzegels dat ons land heeft uitgegeven om aandacht te schenken aan deze verschrikkelijke oorlog zeer beperkt. Ik tel er nul.

Toch is deze periode

voor verzamelaars van poststukken razend interessant, want we hadden ettelijke duizenden buitenlanders 'te gast', vluchtelingen en geïnterneerde soldaten. Hun correspondentie is –ook postaal gezien – zeer de moeite waard.

De Interneringszegels

Ik tel er nul, schreef ik. Maar hoe zit het dan met die twee Interneringszegels, vreemde eendjes in de bijt? Dat zijn dus eigenlijk geen postzegels, maar plakplaatjes. Maar omdat ze in de NVPH-catalogus terecht zijn gekomen en in de Davo-voordrukalbums willen veel verzamelaars ze toch in hun collecties opnemen, desnoods in de 'vervalste' versie van de firma Nihot.

Een van de eersten die met een serieuze publicatie kwam over de Interneringszegels, was K. E. König. Hij kwam uit de Zaanstreek, hoe kan het anders. In 1952 gaf hij in eigen beheer een dun boekje uit 'De Nederlandse Interneringszegels'.

De uitgave van deze zegels heeft alles te maken met de aanwezigheid van duizenden Belgische militairen op Nederlands grondgebied tijdens de oorlogsjaren. Die waren 'geïnterneerd' in kampen, hadden beperkte bewegingsvrijheid en schreven grote hoeveelheden brieven naar 'huis'. De Duitse bezetter vond het nodig al die post door te lezen en zo nodig te censureren, maar maakte bezwaar bij de Nederlandse regering tegen de enorme hoeveelheid correspondentie die uit de kampen verstuurd werd.

De Nederlandse autoriteiten kwamen toen met de Interneringszegels. Iedere Belgische geïnterneerde werd in staat gesteld tegen betaling van 1 cent elke maand twee plakzegels te kopen. Die zegels moesten op de correspondentie aangebracht worden. De zegels zouden maar voor één maand geldig zijn, daarna kwam er een ander model. In de maand februari 1916 kon voor het eerst van deze regeling gebruik gemaakt worden. Het min of meer officiële karakter van de Interneringszegels leidde in februari 1916 tot een stortvloed Interneringsbrieven, die allemaal retour gezonden werden door het censuurkantoor in Aken, met een stempel

'Zurück, weil unzulässig' (Terug, niet toegestaan). Van dat stempel zijn vier varianten bekend.

Waarom weigerde de Duitse censuur deze brieven, waardoor er na een maand al een einde kwam aan dit experiment? König veronderstelt dat de Duitsers moeite hadden met het grote formaat van de zegels, waardoor er alle ruimte was voor geheime boodschappen. Deze veronderstelling is daarna door velen als feit aangenomen. Maar er zijn andere verklaringen mogelijk. Het is niet onwaarschijnlijk dat de Duitsers zich enigszins voor het blok gezet voelden door de Nederlandse maatregel, die zonder enig overleg met hen tot stand was gekomen. Een andere reden is nog waarschijnlijker: **Duitsland had in juli 1915 het gebruik van brieven voor privé-correspondentie richting België verboden. Wie wilde schrijven moest dat per briefkaart doen.** Bijna alle met Interneringszegels beplakte post bestaat uit brieven, naar België geadresseerde briefkaarten met plakzegels zijn uiterst schaars.

Nadat het gebruik van de Interneringszegels door de Duitsers onmogelijk was gemaakt, mocht door krijgsgevangenen /geïnterneerden alleen nog gebruik gemaakt worden van correspondentiekaarten, die door de Duitsers tegen betaling aan de Nederlandse overheid werden geleverd. Ze kunnen voorkomen vanaf juli 1916:

(Collectie Fons Simons)

Waarom ging ook deze kaart retour? Dat kunt u zien bij Filamanifestatie 2012.

John Dehé

